

Bertil Uhlin, skadedjursbekämpare, om föreslagna regler för rått- och musbekämpning:

Orimligt dyrt för lantbrukaren

– Om man vill strama åt utläggningen av råttgift så bör man ge lantbrukarna möjlighet till en kort utbildning, så att de får behörighet för att sköta det löpande arbetet med stationerna. Det är det enda rimliga med tanke på de kostnader som annars drabbar lantbruksföretagaren.

Det säger Bertil Uhlin i detta samtal. Han har mer än 40 års erfarenhet av skadedjursbekämpning främst i Skåne och Halland.

Hur ser du på förekomsten av råttor och möss inom lantbruket? Är det ett bekymmer?

– Ja det tycker jag. Men det är väldigt olika för det finns gårdar som har väldigt lite problem medan andra har stora problem med både möss och råttor.

Vilka är dina viktigaste råd för att hålla gården fri från skadegörande gnagare?

– Att man håller rent och snyggt runt samtliga byggnader. Och det ska vara grus eller kortklippt gräs närmast husen och foderspill ska inte förekomma. Sedan ska det vara rent även inomhus. Detta är det viktigaste. Ser det ut så, så blir bekämpningen enklare.

Moderna rättfällor.

Foto:
Bertil Uhlin

Bertil Uhlin råder lantbrukaren att gå ut på sin gård och se sig om med kritiska glasögon.

– Det är lätt att bli hemmablind, så ta gärna en särskild runda och studera hur din gård ser ut. Det handlar även om rent byggnadstekniska saker. Se till att råttor och möss inte kan slinka in i byggnaderna. Även mindre hål gör skada, så gjut igen dem eller täta på annat sätt.

– Samtidigt vill jag säga att fjäderfäbranschen, med äggproducenter och kycklinguppfödare, ligger i framkant när det gäller hygien och att hålla god ordning på sina gårdar. Det är min erfarenhet. Men även en välhållen gård kan få problem vilket kan göra att åtgärder kan behöva sättas in.

Risk att det blir orimligt dyrt

De föreslagna nya (ännu ej beslutade) reglerna innebär att man inte längre kommer att tillåtas att permanentbeta med råttgift. Istället kan kravet på till exempel en lantbrukare, bli att man ska anlita ett saneringsföretag som ska åka ut och kontrollera stationerna. Den maximala tiden mellan besöken är satt till 35 dagar, enligt liggande förslag av Kemikalieinspektionen. De slutgiltiga reglerna är således ännu inte beslutade men de väntas tidigt detta år, enligt information till Fjäderfä.

– Konsekvensen, om beslutet om de nya reglerna tas, blir att lantbrukaren ska tillkalla besök av saneringsföretag med utbildad personal som har behörighetsklass 1. Så minst en gång i månaden för kontroll av stationen. Kontrollen handlar om att öppna locket och konstatera om råttorna varit där. Att betala för att få skadedjursbekämpningen utförd i denna enkla form blir dyrt. Orimligt dyrt, anser jag.

Mer eget jobb

Alternativet är att lantbrukaren tar en mer aktiv roll själv i skadedjursbekämpningen. Det betyder alltså att denna företagare kommer att tvingas lägga till ännu ett arbetsmoment på sin oftast redan digra arbetsbörda.

Bertil Uhlins förslag är att de lantbrukare som vill, ska beredas möjlighet att gå en kort kurs på en dag för att få behörighet att hantera råttgift i de stationer som används. Denne ska då kunna kontrollera och fylla på med råttgift, eller plocka bort giftet om betet inte används. Tillsynen och skötseln ska också protokollföras så att det går att visa att inspektionerna sköts på rätt sätt.

– Det blir med dagens regelverk det enda sättet att få ner priset för lantbrukaren.

Med endagskursen får inte lantbrukaren samma kunskap och behörighet som professionell personal men han kan ändå utföra en del av arbetet.

Det krävs däremot ingen utbildning för att sköta de nya "koldioxidstationerna" (säljs under namn som Goodnature). Det är tillåtet att inhandla och använda dem utan den längre utbildningen (som ger behörighetsklass 1 So) men givetvis ska även denna form av rättfällor kontrolleras och skötas på rätt sätt.

Viktigt med praktisk erfarenhet

– Man ska se till att grejerna fungerar, oavsett vad man använder, säger Bertil Uhlin. Men han är (liksom Roy Jonsson på sidan 42) inne mer på att svårigheten inte ligger i tekniken utan mer i att förstå hur skadedjuren agerar.

– Du måste lära dig hur råttor och möss fungerar och med färre verktyg tillgängliga än vad vi hade förr, så är det än viktigare att man tar till vara den

Hygiskt

Så här ser det ut runt byggnader på svenska fjäderfägårdar inom ägg- och matfågelproduktionen.

Foto: SS

erfarenhet som finns och att man är påhittig i sitt sätt att jobba med bekämpningen. Konsten är till exempel att kunna locka in råttorna i fällorna.

– Det är viktigt med kunskaper. Men det tar sin tid att lära sig bekämpa skadedjuret och även med utbildning så kan man förmoda att lantbrukaren kommer att behöva köpa tjänster, precis som förr. Ett certifikat, som ges efter utbildningen för behörighetsklass 1 So, gör inte att man kan allt. Kursen lär dig att allt är farligt och hur du ska hantera medlen. Men inte hur du ska bekämpa mössen.

Bertil Uhlin anser därför inte att det är befogat att lantbrukaren lägger flera dagar på denna utbildning.

– Jag tycker överlag att man borde lära sig mer av verkligheten. Det är ute i fält, i det praktiska arbetet som erfarenheter byggs, säger Bertil Uhlin som numera är anställd på Nomus, ett bolag som arbetar med skadedjursbekämpning och brandskydd och ägs av Svenska Foder.

Sven Secher

Läs mer om gnagarsäkerhet och de nya reglerna på sidorna 34-42.

Detta är en annonssida i papperstidningen.

Detta är en annonssida i papperstidningen.

Läs mer på nästa sida ...

Nytt godkännande väntas för rått- och musmedel

Kemikalieinspektionen kommer i början av 2018 att ompröva godkännandena för rått- och musmedel med så kallade antikoagulerande ämnen. Omprövningen beror på att ämnena fått en strängare klassificering inom EU.

Ämnen med antikoagulerande verkan har fått en ny klassificering inom EU, som innebär att de blivit klassificerade som reproduktionstoxiska vid en väldigt låg koncentration (0,003 procent). Skälet till klassificeringen är att ämnena har egenskaper som kan skada ofödda barn.

Antikoagulerande verkan innebär att ämnena påverkar blodets förmåga att levra sig. Den nya klassificeringen innebär att produkter som innehåller antikoagulerande ämnen över 0,003 procent enligt gällande lagstiftning inte får godkännas för användning av privatpersoner. Som en följd av den nya klassificeringen omprövas nu alla produkter med antikoagulerande verkan inom hela EU.

Omprövning senast den 28 februari

Senast den 28 februari 2018 kommer därför Kemikalieinspektionen att ompröva godkännandena för antikoagulerande rått- och musmedel (rodenticider) i Sverige. Omprövningarna omfattar alla rodenticider med antikoagulerande verkan, oavsett hur länge det nuvarande godkännandet gäller.

Endast yrkesmässig användning

Produkter med antikoagulerande verkan för bekämpning av möss kommer efter omprövningen endast att kunna användas av yrkesmässiga använ-

dare (behörighetsklass 1 och 2). Sedan tidigare är produkter för bekämpning av råttor bara godkända i Sverige för yrkesmässiga användare med särskilt tillstånd (behörighetsklass 1 So).

Godkännandena för produkter med alfakloralos kommer inte att beröras av denna omprövning eftersom det ämnet inte har en antikoagulerande verkan. Produkter med alfakloralos kommer även i fortsättningen att vara godkända i Sverige för användning av privatpersoner mot möss inomhus.

I samband med beslutet kommer produkterna också få mer specifika användningsvillkor, till exempel hur mycket produkt som ska läggas ut per betespunkt och hur åtgärder ska utvärderas.

Begränsa användningen

Precis som tidigare gäller kraven i EU:s biocidförordning, att användningen ska begränsas till det som är absolut nödvändigt. I möjligaste mån bör därför metoder som innebär mindre risk för människor, djur och miljön användas. Biocidprodukter som är avsedda att avliva djur som kan känna smärta och ångest bör enbart användas som en sista utväg.

Källa: Pressmeddelande Kemikalieinspektionen den 19 december 2017

www.kemi.se/nyheter-fran-kemikalieinspektionen/2017/produktgodkannanden-for-ratt-och-musmedel-omprovas

Fakta

Möss väger 17-20 gram och tar sig igenom hål på endast sex till sju mm, alltså ungefär utrymmen stora som en penna. Råttorna behöver lite mer utrymme.

Det finns tre möss som skapar problem i Sverige:

Stora och lilla skogsmusen, vilka är brunaktiga o färgen och, "migrerar" ut och in (inom- och utomhus efter årstid). De får 8 ungar på 35 dagar.

Husmusen är mer ovanlig. Vill

bo inomhus. Den är grå och får 8 ungar på 21 dagar.

Brunråttan väger 250-500 gram och den får 8 ungar på 24 dagar. Råttan äter 25-35 gram varje dag, lever helst utomhus och är intelligentare än musen och därför svårare att bekämpa.

Båda möss och råttor smutsar ner men mössen luktar mer.

Fler skillnader:

Råttor är rädda för nya saker och mer misstänksamma än

möss som är mer nyfikna.

Råttor gräver hål i marken och rör sig i invanda stråk och över större ytor (upp till 3,5 km²) medan möss lever i väggar och håligheter och rör sig planlöst inom max 100 m².

Om man ska stänga ute möss och råttor med nät så bör maskvidden vara högst 5 mm och trådtjockleken minst 0,7 mm.

Källa: Josefin Kihlberg, LRF.

Detta är en annonssida i papperstidningen.

Läs mer på nästa sida ...

Höga kostnader för råttbekämpning

– utbildning och behörighet för lantbrukare avgörande

De nuvarande ”nya” reglerna för gnagarbekämpning har lett till kraftigt ökade kostnader för lantbruksföretagarna när det gäller bekämpningen av råttor och möss. En springande punkt är behörighet för bekämpning och här är det Arbetsmiljöverket som just nu tycks ha bollen. Ett beslut kring utbildning uppges komma inom kort.

Alla har vi sett råttor och möss som skyggt kilar iväg när vi människor dyker upp. Och känt obehag och ilskan när möss och råttor kommer inom synhåll eller när något är söndernagat eller uppätet. Men även när vi inte ser dessa små gnagare och skadedjörare så kan de vara fler runt omkring oss än vi kan ana. Både i staden och på landet. I Stockholm sägs det att du aldrig har en råtta längre från dig än fem meter – var du än är. Sant eller osant, vet jag inte. Men klart är att råttor är ett mycket stort problem i många städer.

Hur är det då på din gård? Ja, generellt menar de experter inom området som Fjäderfä har talat med, att hygien är god och råttförekomsten låg på de flesta svenska höns- och kycklinggårdarna.

Ingår i branschens kvalitetsprogram

Att man ska hålla efter råttor och möss är ingenting nytt för fjäderfäproducenterna och både Svenska Ägg och Svensk Fågel har detta med i sina program. Så här står det till exempel i Svensk Fågels specifika punkt som heter *Fågel- och Råttssäkerhet*.

”Alla luftintag via nödluckor skall vara utrustade med nät. Stallet ska vara konstruerat så att smågnagare och fåglar inte kan komma in. Skadedjursbekämpning ska genomföras regelbundet.”

Det finns i Svensk Fågels program även krav på en frizon kring stallet på minst två meter och underlaget på denna frizon ska vara grus, asfalt eller kortklippt gräs. I de fall som det är gräs som står för ytbeläggningen fram till stallet, så ska det vara ogräsfritt och gräset ska hela tiden hållas verkligt kort, likt en gräsmatta eller golfgreen.

– Förutom att skadedjursbekämpningen regleras i den specifika punkten ”Fågel- och Råttssäkerhet”, så

Riksläkare Anna Silvera på Svensk Fågel menar att det sällan är problem med gnagare på kycklinggårdarna när djurhållarna följer branschprogrammen.

Foto: SS

återspeglas saken även i många av de andra kontrollpunkter som gäller för kycklinguppfödaren. Det handlar till exempel om hur strömmaterial förvaras, att dörrar och portar ska vara täta och att foderspill inte ska förekomma vid silon.

Det säger Anna Silvera som arbetar som riksläkare på Svensk Fågel.

Sägs det något i programmen om hur skadedjursbekämpningen ska genomföras?

– Nej, inget om hur det ska ske. Men det är viktigt att bekämpningen sker regelbundet och utförs av ett auktoriserat bekämpningsföretag. Oftast används skadedjursbekämpningen på gården i en helhet och inte bara kring kycklingställen, säger Anna Silvera.

Du har besökt många kycklinggårdar. Vad är din bild: Är råttor och möss ett problem på kycklinggårdarna?

– Nej, det är sällan ett problem när man följer Svensk Fågels program. Det är sällan som spår av

Svensk Fågels kontrollprogram under rubriken ”Fågel- och Råttssäkerhet”:

”Alla luftintag via nödluckor skall vara utrustade med nät. Stallet ska vara konstruerat så att smågnagare och fåglar inte kan komma in. Skadedjursbekämpning ska genomföras regelbundet.”

Det finns även andra konkreta krav på kycklinguppfödarna i programmen. Till exempel att ha en frizon kring stallet (2 meter) där underlaget ska vara grus, asfalt eller kortklippt gräs.

(Läs mer i artikeltexten).

skadedjur påträffas vid en besiktning. I de fall där skadedjur ändå påträffas kan det ha slarvats med tätheten i dörrar och portar. Det kan även handla om att man har en stökig inomhus- eller utomhusmiljö, en bristfällig frizon eller att foderspill förekommer.

Vad är egentligen problemet som följer om smågnagare finns vid eller i stallen?

– Det finns en risk de bär med sig diverse sjukdomar och bakterier, vilket kan ha negativ effekt på kycklingarna och medföra sjukdomar. Det kan även påverka livsmedelssäkerheten med spridning av till exempel salmonella och campylobacter.

Även Svenska Äggs program tar upp hur risken för besök och skador av gnagare ska förebyggas. Produktionsrådgivare Alexandra Jeremiasson återger följande från branschens omsorgsprogram, vilket finns samlat i programmet under rubriken: *”Fågel och gnagarsäkerhet”*

– Syftet och målsättningen är att förhindra att fåglar och gnagare för in smitta i stallarna. Sockel, väggar, dörrar, genomföringar med mera ska vara täta.

Till - och frånluftöppningar skall vara försedda med hinder för fåglar och gnagare. På vertikala ventilationstrummor som mynnar ovan yttertaket skall inte vilda fåglar kunna sätta sig på trumkanten och släppa ned sin avföring i stallet. Detta kan exempelvis förhindras antingen med vassa upprättstående piggar på trumkanten eller med en takhuv och nät mellan trumkant och takhuv.

– Runt stallet ska det finnas en frizon på två meter som ska vara helt fri från skräp och upplag. Frizonen ska vara fri från växtlighet men kortklippt gräs i frizonens yttre 1,5 m godtas.

Svenska Äggs omsorgsprogrammet vid: *”Fågel och gnagarsäkerhet”*:

Syftet och målsättningen är att förhindra att fåglar och gnagare för in smitta i stallarna. Sockel, väggar, dörrar, genomföringar med mera ska vara täta.

Till- och frånluftöppningar skall vara försedda med hinder för fåglar och gnagare. På vertikala ventilationstrummor som mynnar ovan yttertaket skall inte vilda fåglar kunna sätta sig på trumkanten och släppa ned sin avföring i stallet. Detta ...

Runt stallet ska det finnas en frizon på 2 m som ska vara helt fri från skräp och upplag. Frizonen ska vara fri från växtlighet men ...

Utanför dörrar och portar ska ...

(Läs mer i artikeltexten).

Alexandra Jeremiasson, rådgivare och produktionsutvecklare på Svenska Ägg, berättar om de kontrollpunkter som förhindrar angrepp av gnagare i äggbranschens anläggningar.

Foto: SS

– Utanför dörrar och portar som används i driften ska det finnas hårdgjorda plattor/lastbryggor av betong, asfalt eller motsvarande.

– Skadedjurskontroll- och bekämpning ska genomföras regelbundet.

Oklarheter kring lagstiftningen

Den nuvarande lagstiftningen kring bekämpningen av råttor och möss bygger på *”Bekämpningsmedelsförordningen”* 2014:425 och den bottnar i EU-lagstiftningen som kom 2012 (528/2012). Man hade då uppmärksammat riskerna för resistens och problem hade framför allt nämnts i exempelvis Storbritannien och Danmark. Man upptäckte också att dessa högtoxiska ämnen hade spritt sig i naturen till rovfåglar och rävar, även i Sverige dock i lägre halter än i vissa andra länder.

Detta berättade Josefin Kihlberg, LRF, vid ett föredrag på Svensk Fågels branschmöte i höstas.

forts på sidan 37

– Man får av dessa skäl inte lägga ut gift i förebyggande avsikt. Man måste först konstatera att gnagaren finns där, innan man får lägga ut gift, sa Josefin Kihlberg.

Lagstiftningen säger även att man ska anlita ett skadedjursföretag, vilket ska komma ut till gården för att kontrollera om råttor finns och utgör ett problem. Först därefter kan det bli aktuellt att lägga ut gift. Hur detta tillämpas i praktiken kan variera över landet, enligt information till Fjäderfä. För möss finns det några medel i handeln som är godkända även utan behörighetsutbildning.

Josefin Kihlberg påtalade också att man ska jobba förebyggande på andra sätt än att använda gifter, så som till exempel kycklingbranschen gör.

– Man måste alltså arbeta med flera olika bekämpningsmetoder och i er bransch, kycklingbranschen, så jobbar ni redan så. Med till exempel hårdgjorda ytor nära byggnaderna, täta grunder med mera.

Gift endast som sista utväg

Josefin Kihlberg sa också att det på flera av produkternas förpackningar står att man bara får använda giftet "som sista utväg".

– Vad som är sista utväg är dock inte fullt ut klarlagt.

Det som enligt Josefin Kihlbergs bedömning ligger inom det arbete som ska göras innan giftet sätts in, är att man ska ha rutiner för att leta efter spår (hål, avföring, gnagspår) efter råttor och möss. Man kan också till exempel lägga ut ett giftfritt bete där gnagspår kan avslöja förekomst av gnagare.

Man ska också regelbundet leta upp och i samband med att gift läggs ut ska man avlägsna döda råttor och djur och observera att de då utgör "farligt avfall".

Reglerna säger också att fastighetsägaren ska anlita ett saneringsföretag för bekämpning med gift, där personalen har behörighet för klass 1 So. I dag råder dock en viss oklarhet kring vilken behörighetsutbildning som krävs för klass 1 So. I dagsläget är Folkhälsomyndigheten ansvarig myndighet för detta men enligt Josefin Kihlberg har det diskuterats om Folkhälsomyndigheten är rätt myndighet för detta.

Ytterligare en komplicerande faktor är att Folkhälsomyndigheten enligt paragraf 9 i miljöbalken endast utbildar för råttbekämpning i "lokaler för bostäder och lokaler för allmänna ändamål", vilket knappast kyckling- och hönsstall faller in under. Istället kommer ytterligare en myndighet in här: Arbetsmiljöverket som enligt skrivningarna i regelverket ansvarar för "all annan användning". Men Arbetsmiljöverket anordnar inga kurser. Åtminstone inte i dag.

Frågan om en kompletterande "rättbekämpningskurs" på en dag för de som har växtskyddsut-

Josefin Kihlberg, LRF, höll ett föredrag på Svensk Fågels branschmöte i november under rubriken "skadedjur och bekämpning".

Foto: SS

bildningen diskuteras. Josefin Kihlberg, LRF, som var på Svensk Fågels branschmöte, är positiv till detta.

– LRF skulle vilja få igång utbildningar som ger lantbruksföretagare rätt att sanera och lägga ut gift, och vi jobbar också med frågan mot departement och myndigheter, säger hon.

Problemet är tiden

Att tid är pengar, gäller här för lantbrukaren i fullt bokstavig mening. Så: *När kan kurser komma att anordnas?*

Att fjäderfäproducenter därmed ska tvingas lägga ut stora pengar på skadedjursbekämpningen är högst otillfredsställande. Det sägs också att en temporär dispens för de lantbrukare som har växtskyddskursen har diskuterats men det uppges möta juridiskt motstånd. Och med tiotusentals lantbrukare som har kursen så skulle dispensförordningen kunna bli mer omfattande än vad myndigheterna klarar av, menar Maria Dalin.

Den besvärliga situationen med flera myndigheter inblandade gör det inte enklare att komma snabbt fram till en lösning. Även Arbetsmiljöverket avser att vända sig till departementet med en så kallad hemställan, som det heter på myndighetsspråk.

För den som inte har tid och råd att vänta på förändringar, på att Kemikalieinspektionen i framtiden ska ta över frågan om behörighetsutbildningar eller att kortkurser ska komma fram, så är Marias Dalins råd till fjäderfäproducenter att gå kursen för 1So.

– Kursen anordnas fyra gånger per år av Folkhälsomyndigheten. Går man den kursen så är det fritt fram att jobba med gnagarbekämpning. Därefter krävs det bland annat någon avstämning kanske var femte år, säger Maria Dalin.

Sven Secher

Detta är en annonssida i papperstidningen.

Läs mer på nästa sida ...

LRF trycker på

”En myndighet samt utbildning för lantbrukare”

– Eftersom kostnaderna har ökat så mycket är det viktigt för många lantbrukare att själva kunna lägga ut råttgift. De måste därför ges möjlighet att skaffa sig den behörighet som krävs för detta.

Det säger Johanna Eén, som arbetar med frågan om råttbekämpning på LRF. Vi ställer här fyra frågor till henne.

Hur ser du på situationen när det gäller bekämpning och behörighet mot råttor och möss, sett ur LRF:s och lantbrukarens synvinkel?

– Råttor och möss kan sprida smittor och orsaka mycket stora skador i en produktion. Problemen med skadedjuret är också ökande och de lantbrukare som inte vill leja ut bekämpningen behöver ha en möjlighet att få tillstånd för att själva bekämpa råttorna. Myndigheterna behöver ta ansvar för att det går att få en sådan behörighet. LRF har nyligen träffat Arbetsmiljöverket och de ser nu över möjliga lösningar tillsammans med sina jurister. Det är mycket positivt, säger Johanna Eén, som arbetar med frågan om råttbekämpning på LRF.

Är det rimligt att lantbrukare i fjäderfäbranschen, som har en god hygien och bra koll på gnagar- och fågelsäkerheten, ska drabbas av de kostnader som nu tycks uppstå om de ska anlita saneringsentreprenörer som Anticimex och Nomor?

– Kostnaderna för en del avtal har ökat från omkring 2 000 kronor till uppåt 12 000 kronor per år. Det är såklart en enorm ökning, som framförallt hänger ihop med att saneringsföretagen i dag gör fler återbesök och kontrollerar effekten av bekämpningen för att uppfylla nya krav inom EU. Eftersom kostnaderna ökat så mycket blir det viktigt för många lantbrukare att själva kunna lägga ut råttgift och de måste ha möjlighet att få den behörigheten.

Vad är viktigt framåt? Vad vill du ska ske?

– Sveriges lantbrukare har hög kunskap inom miljöfrågor och kan vid behov använda kemiska produkter på ett säkert sätt. För dem som vill och har behov borde det därför vara möjligt att på ett effektivt sätt utöka sina kunskaper så att de även får hantera rätt-

– Jag arbetar för att hitta lösningar som ska fungera bättre för lantbrukarna, säger Johanna Eén.

Johanna har tagit över efter Josefin Kihlberg när det gäller LRF:s arbete med de ”gnagarfrågor” som vi diskuterar i artiklarna i denna Fjäderfä.

Foto: LRF

gift. En kort behörighetskurs, allra helst en webbkurs, skulle därför behövas.

Hur ser ditt uppdrag ut i detta sammanhang? Vad försöker du åstadkomma?

– Jag arbetar för att hitta lösningar som ska fungera bättre för lantbrukarna. Det behöver finnas en myndighet som har ansvar för bekämpningen av råttor och möss på lantbruk och det behövs en enkel lösning för att lantbrukarna ska kunna skaffa sig behörigheten att själva lägga ut råttgift. Vi tror också att det behövs fler nya tekniska metoder i bekämpningen och undersöker vilka vi kan samarbeta med för att driva på och komma framåt också i denna fråga.

Sven Secher

Läs mer om rått- och musbekämpning på föregående sidor (30-31) samt efterföljande (36-37).

Detta är en annonssida i papperstidningen.

Läs mer på nästa sida ...

Roy Jonsson, skadedjursexpert: ”Lär känna” gnagarna

– Förebygg och jobba inte slentrianmässigt.
Så lyder ett av råden från Roy Jonsson, på Gård Hemskydd, för hur man ska bekämpa råttor och möss.

Utan behörighet för bekämpningsmedel klass 1, så återstår att anlita auktoriserade företag för råttbekämpningen. Störst på skadedjursområdet är som bekant Anticimex följt av Nomor men det finns också mindre entreprenörer.

Vem tar ansvaret?

En av de mindre är Roy Jonsson på Gård Hemskydd, som har lång erfarenhet av saneringsarbete inom lantbruket framför allt i Småland. Han är också väl insatt i gällande regelverk, inklusive de något röriga ansvarsförhållandena på myndighetssida. Han ifrå-

gasätter om det är Folkhälsomyndigheten som ska handha tillsynen för bekämpning av gnagare.

– Det är för närvarande en hel del som är oklart, exempelvis vilken myndighet som ska stå för det övergripande ansvaret. Folkhälsomyndigheten utbildar i dag de som ska jobba med gnagarbekämpning. Men vad säger Jordbruksverket eller kan det bli Arbetsmiljöverket som får ta myndighetsansvaret?

Men oavsett oklar lagstiftning, eller snarare oklarheter kring hur den ska tillämpas, så trycker Roy Jonsson på vikten av att sätta sig

in i hur råttor och möss fungerar. Det viktiga är att bekämpningen görs av kunnig och behörig personal på rätt sätt.

Förstå hur gnagare ”tänker”

– Förstår man hur råttor och möss ”tänker”, så ökar chansen att man lyckas. Man ska inte jobba slentrianmässigt utan ständigt vara uppfinningsrik för att försöka uppdatera och variera sina åtgärder, säger han.

Sven Secher

Läs mer om rått- och musbekämpning på föregående sidor i denna tidning.

Information från ansvarig myndighet:

Krävs tillstånd och utbildning

Privatpersoner tillåts inte köpa råttgift i handeln. Endast yrkespersoner med särskilt tillstånd får använda dem. Folkhälsomyndigheten utfärdar tillstånden.

De råttgifter, så kallade rodenticider, som tidigare tillhörde bekämpningsmedel klass 3 finns inte längre i handeln och kan inte inköpas av allmänheten.

Detsamma gäller råttgifter som tidigare tillhörde klass 2 som kunde köpas av dem som arbetade med råttbekämpning i sitt yrke.

Kvar som klass 3- och klass 2-medel finns medel som endast är till för att bekämpa möss. Råttgift som redan är inköpt enligt den tidigare klassificeringen kan användas under en övergångsperiod.

Alla råttgifter tillhör från och med den 1 augusti

2014 bekämpningsmedel klass 1 SO och dessa finns inte att köpa ute i handeln. Endast personer med klass 1 SO-tillstånd får använda dessa medel. Folkhälsomyndigheten utfärdar klass 1 SO-tillstånd, se vidare Utbildningar i bekämpningsmedel.

Krävs godkänd utbildning

Folkhälsomyndigheten utfärdar inte klass 1 SO-tillstånd till privatpersoner utan endast till personer som använder medlen i sitt yrke och har genomgått godkänd utbildning.

Privatpersoner eller företag som har problem med råttor och som behöver använda råttgift hänvisas till skadedjursfirmor.

*Källa: Folkhälsomyndigheten
www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2014/augusti/nya-krav-for-anvandning-av-rattgift*